

ҚОНУНИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДАР БОРАИ КИНО

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2004, №12, қ.1, мод. 694; с.2007, №5, мод. 372)

(Қонуни ҚТ аз 12.05.2007 № 267, аз 04.07.2020 № 1707)

Қонуни мазкур асосҳои ташкилӣ, ҳуқуқӣ, иҷтимоию иқтисодии соҳаи киноро муқаррар намуда, принцип ва тадбирҳои татбиқи сиёсати давлатро дар рушди ин соҳа муайян менамояд.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- кино - соҳаи фарҳанг ва санъат, ки маҷмӯи фаъолияти касбӣ, эҷодӣ, истеҳсолӣ, илмӣ, техникӣ, таълимӣ ва иттилоотии ба офаринишу истифодаи филмҳо нигаронидашударо дар бар мегирад;
- филм - асари аудиовизуалӣ дар шакли бадеӣ, хроникавию ҳуҷчатӣ, илмию оммавӣ, таълимӣ, тасвирӣ, телевизионӣ ё дар шаклҳои дигар дар асоси тахайюли эҷодӣ офарида шуда, аз тасвири дар плёнкаи кино ё дар дигар намуди ҳомилҳо ва кадрҳои пайдарҳаму доир ба як мавзӯи том ба ҳам васлшуда акс ёфтааст, иборат буда, барои дарк намудан тавассути воситаҳои дахлдори техникӣ таъин гардидааст. Филми давомнокиаш на камтар аз 60 дақиқа филми пурраметраж мебошад. Филми давомнокиаш камтар аз 60 дақиқа филми кӯтоҳметраж мебошад;
- киносолнома - банаворгириҳои мунтазами сюжетҳои ҳуҷчатие, ки хусусиятҳои (ғолибан гузаштаистодаи) хоси вақт, маҳал, вазъиятро инъикос мекунанд ва барои дар оянда офаридани филмҳо дар назар дошта шудаанд;
- филмҳои меросӣ - маводи аслии ҳамаи намуд ва жанрҳои филмҳо ва нусхаҳои филмҳои миллӣ, ки ба мерос гирифташуда, нигоҳдоштаву ба насли оянда супурда мешаванд;
- продюсери филм - шахси воқеӣ ё ҳуқуқие, ки истеҳсол ва паҳнкунии филмро ташкил ё (ва) маблағгузорӣ мекунад;
- ташкилоти кинематографӣ - шахси ҳуқуқие, ки соҳаи асосии фаъолиятҳои истеҳсоли филмҳо, нусхабардорӣ, паҳнкунии, намоиши оммавӣ, нигоҳдории филмҳо, рекламаи кино, нашриёти соҳаи кинематография, тарғиби санъати кино мебошад;
- соҳибӣ (молики) филм - шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ, ки ҳуқуқи соҳибӣ, истифода ва ихтиёрдории филмро ба даст овардааст;
- маводи аслии филм - негатив, контратип, нусхаи назоратии филм, нусхаи аслии фонограммаҳои аз нав сабтшуда, мусиқӣ, садоҳо, видеофонограмма-мастер, компакт-диск ва дигар маводе, ки дар шакли гуногуни моддӣ барои нусхабардории филм заруранд;
- нусхабардории филм - истеҳсоли як ё якчанд нусхаи филм дар плёнкаи кино, лентаи магнитӣ, диски лазерӣ ё дигар ҳомил;
- Регистри давлатии кино ва видеофилмҳо (регистраи кино) чамбоварӣ, захира, коркард, нигоҳдорӣ, додани маълумоти дар регистрбуда.

Моддаи 2. Қонуногузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи кино

Қонуногузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи кино ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои

ҳуқуқии байналмилалие, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон эътироф намудааст, иборат мебошад (**Қонуни ҶТ аз 04.07.2020 № 1707**).

Моддаи 3. Филми миллӣ

Филми миллӣ филме ҳисоб меёбад, ки ҷавобгӯи яке аз талаботи зерин бошад:

- мундариҷаи филм, мавзӯи он муҳимтарин принципҳои рушди фарҳанги тоҷик, хусусият, анъана ва ҷанбаҳои миллиро инъикос намояд;

- продюсери филм шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ё шахси ҳуқуқӣ, аз он ҷумла хоричии дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайд гирифташуда бошад;

- на кам аз 50 фоизи ҳаҷми умумии корхоро бо нархҳои смета ҳангоми истеҳсол, паҳнкунӣ ва намоиши филм ташкилотҳои кинематографии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ намоянд;

- офарандагони асосии филм (муаллиф, таҳиягар, коргардон, оҳангсоз, рассом) шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ё шахсони дорои ду шаҳрвандӣ, шахсони воқеии дар Ҷумҳурии Тоҷикистон иқоматдошта, шахсони ҳуқуқии ба қайд гирифташуда бошанд.

Филми истеҳсоли якҷоя филми миллӣ ҳисобида мешавад агар:

- якҷоя бо ташкилоти кинематографии хоричӣ, бо назардошти шартҳои дар шартномаҳои байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраргардида, истеҳсол шавад;

- ба меъёрҳои дар банди якуми қисми якуми ҳамин модда мувофиқ бошад.

Филми миллӣ бояд ба забони тоҷикӣ садо диҳад. Дар филм метавонад нутқ ба забони хоричӣ ҳам садо диҳад, агар ин ба филмнома мувофиқат намояд.

БОБИ 2. ИДРАИ ДАВЛАТӢ ДАР СОҶАИ КИНО

Моддаи 4. Принципҳои сиёсати давлатӣ дар соҳаи кино

Сиёсати давлатӣ дар соҳаи кино ба принципҳои зерин асос меёбад:

- эътирофи кино ҳамчун соҳаи махсуси фарҳанг ва санъат, ки шартҳои ҳатмии мавҷудияти он инкишофи заминаи эҷодӣ, истеҳсоли, таълимӣ, техникӣ, илмӣ ва иттилоотӣ мебошад;

- масъулияти давлат барои нигоҳдорӣ ва инкишофи кино;

- озодии эҷод;

- мусоидат ба соҳибкорӣ дар кино;

- дастрас намудани асарҳои кино ба аҳоли;

- риояи меъёрҳои шартномаҳои байналмилалӣ дар соҳаи кино.

Моддаи 5. Мақоми ваколатдор оид ба амалигардонии сиёсати давлатӣ дар соҳаи кино

Сиёсати давлатиро дар соҳаи кино мақоми давлатии аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ваколатдоршуда (минбаъд, мақоми ваколатдор) амалӣ мегардонад, ки он:

- лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, ки соҳаи киноро ба танзим мебарорад, таҳия менамояд;

- маблағҳои дар буҷети давлатӣ тасдиқгардида, ки барои дастгирии лоиҳаҳо оид ба истеҳсоли филмҳо, барномаҳо дар соҳаи кино пешбинӣ шудаанд, тақсим ва истифодаи мақсадноки ин маблағҳоро таъмин менамояд;

- дар давоми сол офаридани на кам аз як филми пурраметражи бадеии миллиро таъмин менамояд;

- регистри киноро танзим мекунад;

- мутобиқи меъёри синну соли тамошобинон таснифоти филмҳоро амалӣ менамояд (**Қонуни ҶТ аз 04.07.2020 № 1707**);

- тарбия ва тақмили ихтисоси мутахассисони соҳаи киноро таъмин менамояд;

- таҳия ва амалигардонии лоиҳаҳои истеҳсоли филмҳо ва барномаҳоро дар соҳаи кино ҳамоҳанг месозад;

- иштироки ташкилотҳои кинематографии Тоҷикистонро дар ташкилотҳои кинематографӣ ва барномаҳои байналмилалӣ дар соҳаи кино ҳамоҳанг месозад;

- ташаббускор ва ҳамоҳангсози чорабиниҳои соҳаи кино дар Тоҷикистон ва иштироки ташкилотҳои кинематографии тоҷик дар чорабиниҳои байналмилалӣ соҳаи кино мегардад;

- ташаббускор ва ҳамоҳангсози барномаҳо вобаста ба ҳифзи ҳуқуқҳои муаллиф дар соҳаи паҳнкунӣ ва намоиши оммавии филмҳо мегардад;

- дигар ваколатҳоро мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамояд (**Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1707**).

Моддаи 6. Дастгирии давлатии кино

Самтҳои асосии дастгирии давлатии кино инҳо мебошанд;

- қабули қонун ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар соҳаи кино;

- мусоидати молиявии давлат барои истеҳсол, нусхабардорӣ, паҳнкунӣ ва намоиши филмҳои миллӣ;

- маблағгузорию пурраи давлатии киносолномаҳо;

- дастгирии афзалиятноки офариниши филмҳо барои бачагону наврасон ва филм-дебютҳо.

Тадбирҳои асосии дастгирии давлатии кино ба самтҳои зерин равона карда мешаванд:

- офаридани филмҳои миллӣ, аз ҷумла барои бачагон ва наврасон, ҳамчунин филм-дебютҳо;

- муҳаё намудани шароит барои паҳнкунӣ ва намоиши филмҳои миллӣ;

- нигоҳдорӣ ва инкишофи заминаи моддию техникии кино;

- татбиқи барномаҳои таълимӣ ва илмию техникаӣ;

- гузаронидани кинофестивалҳо ва дигар чорабиниҳои фарҳангӣ;

- иштирок дар кинофестивалҳо ва дигар чорабиниҳои фарҳангии байналмилалӣ.

Ҳамаи ташкилотҳои кинематографӣ ба дастгирии давлатӣ ҳуқуқ доранд.

БОБИ 3. МАБЛАҒГУЗОРИИ ДАВЛАТИИ КИНО

Моддаи 7. Шарт ва тартиби маблағгузорию давлатии кино

Яке аз шаклҳои дастгирии давлатии кино қисман аз ҷониби давлат маблағгузорӣ кардани он аст.

Давлат барои лоиҳаҳои махсусан муҳим оид ба эҷоди филмҳои миллӣ ва дигар барномаҳои махсусан муҳим дар соҳаи кинои миллӣ кафолати қарзҳои бонкии имтиёзнок медиҳад.

Шарт ва тартиби маблағгузорию давлатии кино аз ҷониби мақоми ваколатдор муайян гардида, бо шартномаҳои байни он ва продюсер, кирокунанда, намоишдиҳандаи филмҳои миллӣ ба танзим дароварда мешавад.

Моддаи 8. Маблағгузорию давлатии истеҳсоли филми миллӣ

Мақоми ваколатдор дар бораи ба продюсер ҷудо кардани маблағ барои истеҳсоли филми миллӣ бо назардошти ҳулосаи комиссияи экспертиё, ки мақоми ваколатдор аз ҷумлаи шахсони эҷодкори касбӣ, продюсерҳо, кирокунандагон ва намоишдиҳандагони филмҳо ташкил намудааст, дар ҳудуди масрафи бучети давлатӣ, ки дар соли молиявии навбатӣ барои кино пешбинӣ шудааст, қарор қабул мекунад.

Маблағгузорию давлатӣ барои истеҳсоли филми миллӣ, чун қоида, наметавонад аз 70 фоизи сметаи хароҷоти истеҳсоли он зиёд бошад.

Дар мавридҳои истисноӣ, бо назардошти аҳамияти бадеӣ ва фарҳангии лоиҳаи филм ва зарурати аз тариқи телевизион намоиш додани филм, мақоми ваколатдор дар бораи маблағгузори давлатӣ дар ҳаҷми 100 фоизи сметаи хароҷоти истеҳсоли он қарор қабул мекунад.

Моддаи 9. Маблағгузори давлатии паҳнкунии филми миллӣ

Мақоми ваколатдор барои ба паҳнкунандаи филм ҷудо кардани маблағ барои паҳнкунии (нусхабардорӣ, субтитркунонӣ, реклама ва ғайра) филми миллии барои намоиш додан дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таъингардида, бо назардошти хулосаи комиссияи эксперти дар ҳудуди масрафи бучети ҷумҳуриявии дар соли молиявии навбатӣ барои кино пешбинишуда, қарор қабул мекунад.

Маблағгузори давлатӣ ба кирокунии филми миллӣ наметавонад аз 70 фоизи сметаи хароҷоти кирои он зиёд бошад.

Моддаи 10. Маблағгузори давлатии иштироки филми миллӣ дар кинофестивалҳои байналмилалӣ

Мақоми ваколатдор маблағгузори давлатии иштироки филми миллиро дар кинофестивали байналмилалӣ таъмин мекунад.

Маблағгузори давлатии иштироки филми миллӣ дар кинофестивали байналмилалӣ ба андозаи то 100 фоизи сметаи хароҷоти иштироки он пешбинӣ карда мешавад.

Моддаи 11. Масъулият барои истифодаи маблағгузори давлатии кино

Маблағгузори давлатӣ наметавонад ба мақсадҳои дигар истифода шавад, ба ҷуз он мақсадҳое, ки дар шартномаи миёни мақоми ваколатдор ва продюсер, паҳнкунанда, намоишдиҳандаи филми миллӣ пешбинӣ гардидааст.

Муносибатҳои шартномавии байни мақоми ваколатдор ва продюсер, паҳнкунанда, намоишдиҳандаи филми миллӣ бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба танзим дароварда мешаванд.

Моддаи 12. Нигоҳдории маводи аслии филмҳои миллӣ, филмҳои меросӣ ва киносолномаҳо

Маводи аслии филмҳои миллӣ, ки пурра аз ҷониби давлат маблағгузорӣ шудаанд, филмҳои меросӣ ва киносолномаҳо барои нигоҳдории доимӣ ба бойгонии давлатии асноди кинои Тоҷикистон супорида мешаванд. Тартиби нигоҳдории маводи аслии филмҳои миллӣ, филмҳои меросӣ ва киносолномаҳо Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад.

Тартиби нигоҳдории маводи аслии филмҳои миллӣ, ки аз тарафи давлат қисман маблағгузорӣ шудаанд, бо шартномаи миёни мақоми ваколатдор ва продюсерҳои ин филмҳои миллӣ муқаррар карда мешавад.

Бойгонии давлатии асноди кинои Тоҷикистон ҳангоми нигоҳдории маводи аслии филмҳои миллӣ, филмҳои меросӣ ва киносолномаҳо риояи ҳуқуқи муаллиф ва ҳуқуқҳои вобаста ба онро таъмин менамояд.

Бойгонии давлатии асноди кинои Тоҷикистон дастрасии озод ва ройгони маводи аслии филмҳо ба продюсерҳои онҳо таъмин менамояд.

БОБИ 4. ТАНЗИМИ ДАВЛАТИИ СОҲАИ КИНО

Моддаи 13. Фаъолият дар соҳаи кино

Фаъолият дар соҳаи кино бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ гардонида мешавад (Қонуни ҚТ аз 12.05.2007 № 267).

Моддаи 14. Рекламаи кино

Рекламаи киноро Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи реклама танзим менамояд.

Моддаи 15. Регистри давлатии кино

Регистри давлатии киноро мақоми ваколатдор дар асоси низомнома, ки онро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд, танзим мекунад.

Ҳамаи филмҳое, ки дар Тоҷикистон истеҳсол мешаванд, ба Тоҷикистон барои киро ва намоиши оммавӣ ворид мегарданд, ба истиснои филмҳое, ки дар фестивалҳо, семинарҳо, ретроспектива ва дигар чорабиниҳо намоиш дода мешаванд, бояд дар регистри кино ба қайд гирифта шаванд. Филмҳо дар давоми ҳафт рӯзи корӣ ба қайд гирифта мешаванд.

Ихтиёрдори регистри кино мақоми ваколатдор мебошад.

Мақоми ваколатдор маълумотро оид ба регистри кино ба мақомоти ҳокимияти давлатӣ мутобиқи тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ройгон пешниҳод менамояд.

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ аз маълумоти регистри кино ҳуқуқи истифода бурданро доранд.

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ маълумоташонро, ки объекти регистри кино ба ҳисоб мераванд, ройгон мегиранд.

Маълумот аз регистри кино ба ҷуз тартиби ба қонунгузорӣ муқарраршуда дигар хел ва бо дигар мақсад истифода бурда намешавад.

Дар регистри кино маълумоти зерин нишон дода мешавад:

номи филм;

офарандагони асосии филм (муаллифи филмнома, таҳиягар, коргардон, наворбардор, оҳангсоз, рассом);

соҳиби ҳуқуқи муаллифӣ ва молумулкӣ;

давомнокии филм;

кишваре, ки филм дар он истеҳсол шудааст;

таърихи истеҳсоли филм;

чойи нигоҳдории маводи аслии филм;

хориҷ карда шуд (Қонун аз 12.05.2007 № 267);

маълумоти дигар.

Моддаи 16. Таснифоти филмҳо аз рӯи синну сол

(Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1707)

1. Ҳамаи филмҳои истеҳсоли Ҷумҳурии Тоҷикистон ва инчунин филмҳое, ки ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мақсади паҳш кардан ворид мегарданд, аз рӯи синну сол ба категорияҳои зерин ҷудо мешаванд:

- филмҳое, ки барои кӯдакони то шашсола пешбинӣ шудаанд, бо рақам ва аломати "0+" ишора карда мешаванд;

- филмҳое, ки барои кӯдакони аз шашсола боло пешбинӣ шудаанд, бо рақам ва аломати "6+" ё бо калимаҳои "барои кӯдакони аз шашсола боло" ишора карда мешаванд;

- филмҳое, ки барои кӯдакони аз дувоздаҳсола боло пешбинӣ шудаанд, бо рақам ва аломати "12+" ё бо калимаҳои "барои кӯдакони аз дувоздаҳсола боло" ишора карда мешаванд;

- филмҳое, ки барои кӯдакони аз шонздаҳсола боло пешбинӣ шудаанд, бо рақам ва аломати "16+" ё бо калимаҳои "барои кӯдакони аз шонздаҳсола боло" ишора карда мешаванд;

- филмҳое, ки барои тамошбинони аз ҳаждаҳсола боло пешбинӣ шудаанд, бо рақам ва аломати "18+" ё бо калимаҳои "барои кӯдакони манъ аст" ишора карда мешаванд.

2. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқие, ки барои намоиш ё паҳн кардани филм дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозатнома доранд, ўҳдадоранд тамошобинро пеш аз паҳши филм дар бораи категорияи синнусолии он хабардор намоянд (**Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1707**).

БОБИ 5. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 17. Ҷавобгарӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 18. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон

Э. Раҳмонов

ш. Душанбе

9 декабри соли 2004 № 67